

เส้นสายลายซอ : การประพันธ์เพลงไทยจากความหมายของเส้น

SEN SAI LAI SO: THAI MUSIC COMPOSITION FROM THE MEANINGS OF LINE

สุวรรณี ชูเสน*

SUWANNEE CHOOSEN

(Received: March 7, 2023; Revised: August 7, 2023; Accepted: February 6, 2024)

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องเส้นสายลายซอ : การประพันธ์เพลงไทยจากความหมายของเส้น มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลงานสร้างสรรค์เพลงไทยในมิติใหม่ ชุด เส้นสาย ลายซอ ดำเนินการสร้างสรรค์โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากข้อมูลเชิงเอกสารและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทยและศิลปะ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์แล้วสรุปเป็นหลักความรู้เพื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงานการประพันธ์เพลงในมิติใหม่ โดยบูรณาการศาสตร์ด้านดนตรีไทยและศิลปะเข้าด้วยกัน

ผลงานสร้างสรรค์ชุด เส้นสายลายซอ : การประพันธ์เพลงไทยจากความหมายของเส้น เป็นผลงานสร้างสรรค์ในมิติใหม่ที่ได้จากการบูรณาการศาสตร์ด้านดนตรีไทยและศิลปะเข้าด้วยกัน สังเคราะห์ออกมาเป็นแนวทางการสร้างสรรค์เพลงไทยในมิติใหม่ กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ถอดแบบลายเส้น 2) การใช้ทิศทางลายเส้นเพื่อกำหนดเสียงหลักของทำนอง 3) สร้างสรรค์ทำนองเพลงเส้นสายลายซอ มีความยาวของเพลงทั้งสิ้น 29 ประโยคเพลง ผลงานตามที่น่าสนใจในบทความนี้เป็นโครงทำนองหลักที่สามารถนำไปสร้างสรรค์การประสานทำนองให้เกิดเป็นทำนองตามจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ได้โดยอิสระและเปิดโอกาสให้เกิดงานสร้างสรรค์ชิ้นใหม่ได้ไม่จำกัด

คำสำคัญ : เส้นสาย ลายซอ การประพันธ์เพลงไทย

Abstract

This article presented a creative work, a part of the research on “Sen Sai Lai So: Thai Music Composition from the Meanings of Line.” It aimed

* ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Department of Music, Faculty of Music and Drama, Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts

to create Thai music in a new dimension using a qualitative research methodology. Data obtained from the documentary sources and the information gained from interviews with experts in Thai music and art were analyzed. Then, the data were summarized as knowledge base which can be used for music composition in a new dimension, a combination of Thai music and art.

The results of creation showed that “Sen Sai Lai So: Thai Music Composition from the Meanings of Line” is a creative work in a new dimension gained from the integration of Thai music and art. It was synthesized as a guideline to create Thai music. The process of work creation comprised three steps as follows: 1) Considering the pattern, 2) Using the direction of the strokes to determine the main tone of the melody, and 3) Creating a melody of Sen Sai Lai So. The length of the song consisted of 29 phrases. The work presented in this article is the main melody framework that can be used to freely create melody arrangements according to the creator's imagination and opens up unlimited possibilities for new creations.

Keywords: Sen Sai, Lai So, Thai music composition

บทนำ

เส้น เป็นส่วนสำคัญในการสร้างงานศิลปะ และมีความเกี่ยวข้องกับอารมณ์อย่างหลีกเลี่ยงกันไม่พ้น ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง จนพัฒนามาเป็นศาสตร์ทางด้านศิลปะ เส้น สามารถสื่ออารมณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีและมีความหมายบ่งบอกเป็นการเฉพาะ กล่าวคือ เส้นตั้ง หรือ เส้นดิ่ง ให้ความรู้สึก ทางความสูง สง่า มั่นคง แข็งแรง หนักแน่น เป็นสัญลักษณ์ของความซื่อตรง เส้นนอน ให้ความรู้สึก ทางความกว้าง สงบ ราบเรียบ นิ่ง ผ่อนคลาย เส้นเฉียง หรือ เส้นทแยงมุม ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว รวดเร็ว ไม่มั่นคง เส้นหยัก หรือ เส้นซิกแซ็ก แบบฟันปลา ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว อย่างเป็นจังหวะ มีระเบียบ ไม่ราบเรียบ น่ากลัว อันตราย ขัดแย้ง ความรุนแรง เส้นโค้ง แบบคลื่น ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว อย่างช้า ๆ ลื่นไหล ต่อเนื่อง สุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล ดังที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์เด่น หวานจริง (การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 กันยายน 2563) อาจารย์ประจำสาขาศิลปไทย คณะศิลปวิจิตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ให้ข้อมูลว่า “ศัพท์ทางทัศนศิลป์ เรียกว่า ทัศนธาตุ หรือ Visual Art ซึ่งเป็นสิ่งที่มีผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของงานศิลปะ”

ดนตรีเป็นงานศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยอาศัยเสียงเป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้สึก ศิลปิน นำเสียง มาเรียบเรียงประดิษฐ์เสียงอย่างมีศิลปะ สอดแทรกอารมณ์ลงไป ในเสียง เพื่อให้เสียงมีความรู้สึกทางศิลปะ กลายเป็นเสียงดนตรีที่มีความงาม ซึ่งแตกต่าง

จากเสียงอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เสียงดนตรี เป็นเพียงเสียงที่ขาดคุณสมบัติทางศิลปะ ขาดความรู้สึทางศิลปะในเสียง ขาดวิญญาณศิลปินในเสียงอารมณ์ความรู้สึก สิ่งที่มากระทบค้นหาหรือความอยาก สิ่งเหล่านี้จะถูกบันทึกลงไปในดนตรี เป็นคุณสมบัติที่สำคัญของศิลปะอารมณ์ในดนตรี ก็เหมือนกับอารมณ์ชีวิต ศิลปินถ่ายทอดลงไปในผลงานดนตรีที่มีอารมณ์ก็จะสื่อไปกระทบความรู้สึกต่อผู้ชมหรือผู้ฟังได้ ดนตรีเป็นศิลปะที่มักถูกนำไปแปลความหมายต่าง ๆ มากมาย การค้นหาความหมายในเสียงดนตรี นักภาษาศาสตร์ได้พยายามนำเสียงดนตรีมาตีความให้นิยามที่ได้ยินทั่วไปว่า “ดนตรีเป็นภาษาสากล” บางครั้งก็จะได้ยินว่า “ดนตรีเป็นภาษาของอารมณ์” (สุกรี เจริญสุข, 2532, น. 8-9)

ขอ เป็นเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องสายที่มีอิสระในการสร้างเสียงในลักษณะต่าง ๆ เช่น เสียงตรง เสียงเป็นคลื่น หรือเสียงสั้นไหล สามารถแสดงบทบาทในการบรรเลงเพื่อสื่ออารมณ์เพลงได้เป็นอย่างดี ขอไทยตามมาตรฐานวิชาการ ได้แก่ ซอด้วง ซออู้ และซอสาย (ธนิต อยู่โพธิ์, 2523, น. 81) โดยลักษณะทางกายภาพของซอทั้งสามชนิดนี้ประกอบไปด้วยเส้นทางศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างของซอ คันทวน ลูกบิด กระจบอ กะโหลก หรือ คันชัก รวมไปถึงลวดลาย ที่ได้ประดับตกแต่งซอทั้งสามชนิดนี้ด้วย

ผู้สร้างสรรค์มองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างของเส้นในทางศิลปะที่เป็นรากฐานสำคัญในการสร้างงานศิลปะแขนงต่าง ๆ กับเส้นที่ปรากฏกับซอทั้งสามชนิดนี้อีกทั้งความหมายของเส้นที่มีต่ออารมณ์ ความรู้สึกก็ยังมีความสัมพันธ์กับเจตจำนงในการบรรเลงดนตรีผ่านเสียงเพลงด้วย ทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดแนวคิด และแรงบันดาลใจที่จะนำลายเส้นที่ปรากฏบนซอด้วง ซออู้และซอสายมาสร้างสรรค์ผลงานเพลงไทยจากความหมายของเส้น โดยใช้หลักวิชาการทางด้านดุริยางคศิลป์ เพื่อให้เกิดมิติแห่งการสร้างสรรค์เพลงไทยในมิติใหม่

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างสรรค์เพลงไทยในมิติใหม่ ชุด เส้นสาย ลายซอ

ขอบเขตของการสร้างสรรค์

ลายเส้นที่นำมาสร้างสรรค์ผลงานนำมาจากลายเส้นที่ปรากฏบนเครื่องดนตรี ซอด้วง ซออู้ ซอสาย ที่เป็นผลงานการผลิตจากร้านบ้านบางปะกง ตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 - พ.ศ. 2563

กระบวนการสร้างสรรค์

งานสร้างสรรค์นี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและนำเสนอเชิงพรรณนา โดยมีขั้นตอนดำเนิน ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อทบทวนบริบทที่เกี่ยวข้อง
2. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีไทยและศิลปะ

3. เรียบเรียงข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสารและการสัมภาษณ์บุคคล
8. สังเคราะห์ข้อมูล
9. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์มาสร้างสรรค์ผลงานชุด เส้นสายลายซอ

ผลการสร้างสรรค์

ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องและนำมาเป็นฐานความรู้เพื่อใช้สร้างสรรค์ผลงาน ชุดเส้นสายลายซอ : การสร้างสรรค์เพลงไทยจากความหมายของเส้น โดยบูรณาการศาสตร์ด้านดุริยางคศิลป์ไทยและศาสตร์ศิลปะเข้าด้วยกัน หลักความรู้ที่นำมาสู่การสร้างสรรค์โดยสรุป ดังนี้

องค์ประกอบของเพลงไทย

บุษยา ชิตท้วม (2561, น. 66) ได้บรรยายถึงองค์ประกอบของเพลงไทยไว้ว่า เพลงไทยว่า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ เสียง ลำนำ จังหวะ (จังหวะทั่วไปจังหวะฉิ่งและจังหวะหน้าทับ) ทำนอง และการประสานทำนอง ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 เสียง ได้แก่ เสียงที่ถูกทำให้เกิดขึ้นทุกเสียงในระบบดนตรีไทย จำแนกออกเป็นแต่ละ 1 หน่วยกำหนดเรียกทั้งเสียงหรือพยางค์ ทั้งเสียงที่มีเสียงและไม่มีเสียง กำหนดใช้เพื่อบ่งบอกความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ

องค์ประกอบที่ 2 ลำนำ หมายถึง ลักษณะของเสียงหรือกลุ่มเสียงที่ผู้ประพันธ์กำหนดขึ้นโดยการนำเอาชนิดต่าง ๆ ของเสียง (สั้น ยาว เบา แรงหยุด หรือเสียงหยุด) นำไปเรียบเรียงดำเนินเป็นทำนองจัดระเบียบเรียงร้อยเคลื่อนที่ไปโดยมาตรฐานของจังหวัดย่อยที่ดำเนินอย่างสม่ำเสมอ

องค์ประกอบที่ 3 จังหวะประกอบด้วยจังหวะทั่วไป จังหวะฉิ่งและจังหวะหน้าทับ

องค์ประกอบที่ 4 ทำนอง หมายถึง เสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ที่ประกอบด้วยอัตราสั้น ยาว เบา แรง เรียกว่า ทีฆรัสสะ มีส่วนสัด จังหวะ วรรคตอนและสัมผัส สิ่งประกอบกันเข้าเป็นทำนอง 4 ส่วน คือ เสียง ลำนำ จังหวะ และทำนอง

องค์ประกอบที่ 5 การประสานทำนอง คือ วิชาการเรื่องการแปลทำนอง ในการดำเนินทำนองบรรเลงของเครื่องดำเนินทำนองทั้งหลายในระบบของดนตรีไทยในเพลงประเภทดำเนินทำนอง เครื่องดำเนินทำนองถูกกำหนดให้บรรเลงด้วยวิธีการแปลทำนองเป็นแบบแผนหนึ่ง ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะ

แนวทางการสร้างสรรค์งานดนตรีไทย

เฉลิมศักดิ์ พิภุศลศรี (2542, น. 26) กล่าวว่า วัฒนธรรมดนตรีไทยนั้น กระบวนการสร้างทำนองเกิดจากบุคคล 2 กลุ่ม คือ ผู้ประพันธ์ทำนองหลักและนักดนตรีผู้แปลทำนองตามระเบียบวิธีการบรรเลงดนตรีไทย ผู้บรรเลงเครื่องดนตรีประเภทต่าง ๆ จะใช้ภูมิปัญญา

ปฏิภาณไหวพริบ และทักษะระดับตบแต่งทำนองลูกฆ้องให้เหมาะสมกับ (ลีลา) ของเครื่องดนตรีที่ตนกำลังบรรเลงอยู่ เรียกว่า “ทาง” โดยยึดกรอบของทำนองลูกฆ้องเป็นเกณฑ์

การประพันธ์เพลงตามแนวทางของ พิชิต ชัยเสรี (2557, น. 1-4) มี 4 ประเภท ได้แก่ 1) บันดาลรังสฤษฎ์ หมายถึง การประพันธ์เพลงโดยมีแรงบันดาลใจมาจากเหตุปัจจัยภายนอก คือ สิ่งแวดล้อม หรือปรากฏการณ์ที่แวดล้อมทอหุ้มศิลปินอยู่ หรือเหตุปัจจัยภายใน คือ ความสะเทือนใจของศิลปิน 2) ตีกลคิดอนุรักษ เป็นผลของการกลั่นกรองภูมิปัญญาของแต่ละชาติแต่ละสังคมจนสำเร็จลงตัว สมบูรณ์เป็นบทประพันธ์ที่ถึงพร้อม 3) ขบประกัดสืบสมัย ช่วงเวลาแห่งความรุ่งเรืองของตีกลคิดสมัย กวีทั้งปวงก็ยงตามรักษาขนบศึกษิตอยู่เช่นเดิม ดนตรีก็เช่นกันในระหว่างที่ยังภักดีต่อขนบศึกษิตแต่อาจจะปรับแปรการประพันธ์คล้อยตามสมัย 4) บุกไพรเบิกทาง ความเคร่งครัดรัดตรึงของขนบศึกษิตนั้นย่อมครอบครองควบคุมอยู่ได้ในเวลาหนึ่ง กวีเก่งกล้าสามารถรุ่นถัด ๆ มา ก็ย่อมจะใคร่ลิ้มลองความแปลกใหม่อันล่วงขนบเดิมดูบ้าง ซึ่งนับเป็นธรรมชาติของศิลปินทั้งปวงอยู่แล้วเมื่อเป็นเช่นนี้ความคิดสร้างสรรค์ก็ย่อมปรากฏทำทลายขนบเดิมออกมาโดยลำดับ ประหนึ่งนักผจญภัยที่บุกป่าฝ่าดงเพื่อหาทางออกไพรพฤกษ์ที่ปิดล้อมอยู่

ทัศนะของ สิริชัยชาญ พักจำรูญ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2564) ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) พ.ศ. 2557 กล่าวถึง การสร้างสรรค์งานดนตรีไทยว่า ปัจจุบันงานดนตรีไทยที่ได้พัฒนาขึ้นจากดนตรีของครูโบราณก็น่าจะถือได้ว่าเกิดการสร้างสรรค์ขึ้นแล้ว เพราะครูโบราณท่านได้วางแบบไว้ให้ แม้จะสร้างใหม่ทั้งหมดก็ยังมีเค้าหรือโครงมาจากโบราณอยู่ดี ดังนั้นงานใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นก็น่าจะเรียกว่าได้พยายามสร้างสรรค์งานขึ้นมาใหม่บนรากความรู้จากครูโบราณ

ในการสร้างสรรค์งานทางด้านดนตรีไทยมีหลายวิธี ซึ่งต้องอาศัยแรงบันดาลใจของผู้ประพันธ์ ดังที่ ไชยยะ ทางมีศรี (การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 พฤษภาคม 2564) ศิลปินอาวุโส ข้าราชการบำนาญ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับหลักการใช้แรงบันดาลใจนำมาสู่การประพันธ์เพลงไว้ว่า เราสามารถดึงจุดเด่นของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ มาเป็นแรงบันดาลใจหรือจุดเริ่มต้นของการแต่งเพลงได้ เช่น การแต่งเพลงประจำโรงเรียน เราก็สามารถนำชื่อดอกไม้หรือสีประจำโรงเรียนมาเป็นแรงบันดาลใจไปแต่งเป็นเนื้อร้อง หรือนำทำนองสั้น ๆ มาแต่งเป็นทำนองเพลงได้

ผลงานชุดนี้ได้บูรณาการระหว่างดุริยางคศิลป์ไทยและศิลปะเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นแนวสร้างสรรค์มิติใหม่ ดังที่ รองศาสตราจารย์รัฐ กาญจนประดิษฐ์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 กรกฎาคม 2563) อาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ให้ความเห็นไว้ว่า การนำโครงร่างของเส้นที่เกิดขึ้นบนเครื่องดนตรีมาสร้างงานผ่านการจินตนาการสามารถทำได้และถือว่าการสร้างสรรค์ใหม่อีกมิติหนึ่งดนตรีเป็นงานที่เปิดโอกาสให้ผู้ประพันธ์เพลงได้ใช้จินตนาการได้อย่างไม่จำกัด

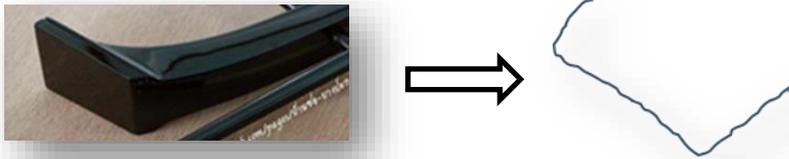
การสร้างสรรคผลงานนี้ เป็นการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ในส่วนของโครงทำนองหลักตามรูปแบบของเพลงไทย โดยมีกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ 1) ถอดแบบลายเส้น 2) การใช้ทิศทางลายเส้นเพื่อกำหนดเสียงหลักของทำนอง 3) สร้างสรรค์ทำนองเพลง

1. ถอดแบบลายเส้น

ผู้สร้างสรรค์ศึกษาลักษณะทางกายภาพของซอด้วง ซออู้ และซอสามสายซึ่งเป็นผลงานการผลิตของร้านบ้านซอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้สร้างสรรค์ได้มองเห็นโครงร่างของเส้นที่ปรากฏอยู่ในส่วนต่าง ๆ ของซอทั้งสามชนิด และใช้วิธีการถอดแบบลายเส้นจากส่วนประกอบต่าง ๆ ได้แก่ 1) ส่วนโชน 2) ส่วนลูกบิด 3) ส่วนคันทวน 4) ส่วนกระบอก/กะโหลกซอ 5) ส่วนเท้าซอ (เฉพาะซอสามสาย) และ 6) ส่วนคันทัก ดังนี้

1) ส่วนโชน

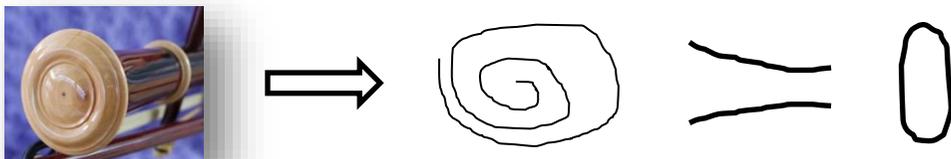
1.1) ส่วนโชนซอด้วง ลายเส้นส่วนโชนซอด้วงในมุมมองนี้ ด้านบนมีลักษณะเส้นเฉียง ซึ่งเป็นเส้นที่ไม่ได้ตั้งฉากกับพื้นโลกให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว และเส้นนอนที่ราบไปกับระดับพื้นโลก ให้ความรู้สึกราบเรียบ สงบ เยือกเย็น ผ่อนคลาย เมื่อถอดแบบออกมา ได้เส้นดังนี้

ภาพที่ 1 ถอดแบบลายเส้นส่วนโชนซอด้วง

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

1.2) ส่วนโชนซออู้ลายเส้นส่วนโชนซออู้มีลักษณะเส้นเป็นทั้งเส้นโค้งและเส้นตรง ด้านบนสุดมีลักษณะเป็นรูปวงกลม ซึ่งเป็นเส้นโค้งกึ่งกันหอย ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวคลี่คลาย ด้านล่างถัดลงมาจะเป็นเส้นโค้งเมื่อสิ้นสุดส่วนของเส้นตรงก็มาบรรจบกับส่วนที่เรียกว่าลูกแก้ว เป็นลักษณะเส้นโค้ง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว อ่อนโยน และเมื่อถอดแบบออกมา ได้เส้นดังนี้

ภาพที่ 2 ถอดแบบลายเส้นส่วนโชนซออู้

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

1.3) ส่วนโชนซอสามสายลายเส้นส่วนโชนซอสามสายมีลักษณะคล้ายกับซออู้ คือ เป็นทั้งเส้นโค้งและเส้นตรง ด้านบนสุดมีลักษณะเป็นรูปวงกลม ซึ่งเป็นเส้นโค้ง

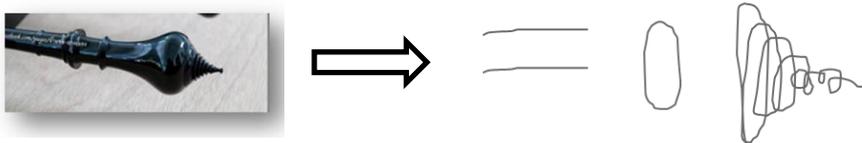
กึ่งกันหอย ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวคลี่คลาย ด้านล่างถัดลงมาจะเป็นเส้นตรงในลักษณะเส้นดิ่งที่ตั้งฉากกับพื้นระดับให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง สง่า รุ่งเรือง สมดุล เมื่อสิ้นสุดส่วนของเส้นตรงก็มาบรรจบกับส่วนที่เรียกว่าลูกแก้ว เป็นลักษณะเส้นโค้ง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว อ่อนโยนเมื่อถอดแบบออกมา ได้เส้นดังนี้

ภาพที่ 3 ถอดแบบลายเส้นส่วนโขนขอสามสาย
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

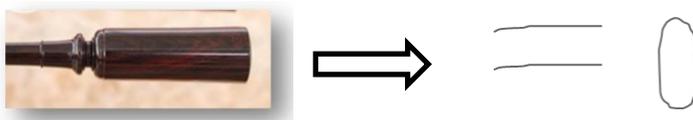
2) ส่วนลูกบิด

2.1) ส่วนลูกบิดขอด้วง ลายเส้นส่วนลูกบิดขอด้วงมี 2 ลักษณะ คือ เป็นทั้งเส้นตรงและเส้นโค้ง บริเวณก้านลูกบิดเป็นเส้นดิ่ง คือ เส้นตรงที่ตั้งฉากกับพื้นระดับให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง สง่า รุ่งเรือง สมดุล พุงขึ้นหนักแน่น เป็นสัญลักษณ์ความเชื่อตรงมาบรรจบกับส่วนที่เรียกว่าลูกแก้วมีลักษณะเป็นเส้นโค้ง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว อ่อนโยน ส่วนปลายของลูกบิดมีลักษณะเส้นโค้งกันหอยขึ้นไปจนถึงปลายลูกบิดเรียงไล่ระดับกันไปจนถึงบนสุด เห็นพลังความเคลื่อนไหวและอ่อนโยนเมื่อถอดแบบออกมา ได้เส้นดังนี้

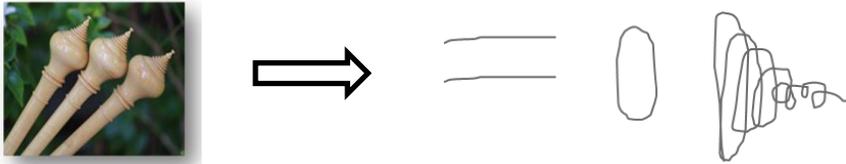
ภาพที่ 4 ถอดแบบลายเส้นส่วนลูกบิดขอด้วง
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

2.2) ส่วนลูกบิดขออู๋ ลายเส้นส่วนลูกบิดอู๋มี 2 ลักษณะ คือ เป็นทั้งเส้นตรงและเส้นโค้ง บริเวณก้านลูกบิดเป็นเส้นดิ่ง คือ เส้นตรงที่ตั้งฉากกับพื้นระดับให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง สง่า รุ่งเรือง สมดุล พุงขึ้นหนักแน่น เป็นสัญลักษณ์ความเชื่อตรงมาบรรจบกับส่วนที่เรียกว่าลูกแก้วมีลักษณะเป็นเส้นโค้ง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว อ่อนโยน ด้านบนของปลายลูกบิดเป็นเส้นลักษณะโค้งให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว อ่อนโยน เมื่อถอดแบบออกมาได้เส้นดังนี้

ภาพที่ 5 ถอดแบบลายเส้นส่วนลูกบิดขออู๋
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

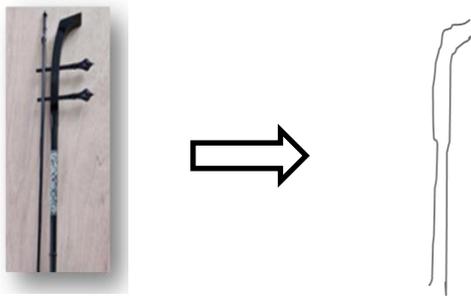
2.3) ส่วนลูกบิดขอสามสาย ลายเส้นส่วนลูกบิดขอสามสายมีลักษณะคล้ายกับลูกบิดขอด้วง เป็นเส้น 2 ลักษณะเช่นกัน คือเป็นทั้งเส้นตรงและเส้นโค้ง บริเวณก้านลูกบิดเป็นเส้นดิ่ง คือ เส้นตรงที่ตั้งฉากกับพื้นระดับให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง สง่า รุ่งเรือง สมดุล พุ่งขึ้นหนักแน่น เป็นสัญลักษณ์ความซื่อตรง มาบรรจบกับส่วนที่เรียกว่าลูกแก้ว มีลักษณะเป็นเส้นโค้ง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว อ่อนโยน ส่วนปลายของลูกบิดจะมีความถี่กว่าขอด้วง เนื่องจากมีขนาดใหญ่กว่าแต่ก็เป็นเส้นโค้งกันหอยไล่ระดับดูกันเมื่อถอดแบบออกมาได้เส้นดังนี้

ภาพที่ 6 ถอดแบบลายเส้นส่วนลูกบิดขอสามสาย
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

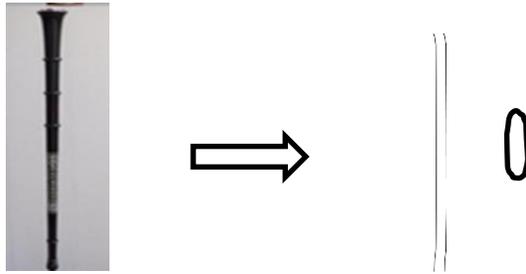
3) ส่วนคันทวน

3.1) ส่วนคันทวนขอด้วง ส่วนคันทวนของขอด้วงบริเวณด้านบนต่อจากโขน มีลักษณะเป็นเส้นโค้งเล็กน้อยให้ความรู้สึกอ่อนโยน เคลื่อนไหว ถัดลงมาเป็นเส้นตรงดิ่งยาวลงมาตั้งแต่บนลงล่าง จะมีส่วนเว้าเข้าไปบริเวณก่อนถึงทวนกลาง ให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง สง่า รุ่งเรือง สมดุล พุ่งขึ้นหนักแน่น เป็นสัญลักษณ์ความซื่อตรง เมื่อถอดแบบออกมาได้เส้นดังนี้

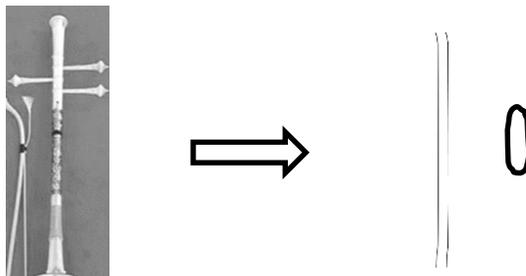
ภาพที่ 7 ถอดแบบลายเส้นส่วนคันทวนขอด้วง
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

3.2) ส่วนคันทวนขออู๋ ลายเส้นส่วนคันทวนของขออู๋ จะเห็นว่ามีส่วนของลูกแก้วคั่นเป็นระยะในบริเวณของทวนบน เป็นเส้นตรงดิ่งยาวลงมา ให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง สง่า รุ่งเรือง สมดุล พุ่งขึ้นหนักแน่น เป็นสัญลักษณ์ความซื่อตรง บรรจบกับลูกแก้วที่เป็นเส้นโค้งให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว อ่อนโยนเมื่อถอดแบบออกมาได้เส้นดังนี้

ภาพที่ 8 ถอดแบบลายเส้นส่วนคันทวนซออู้
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

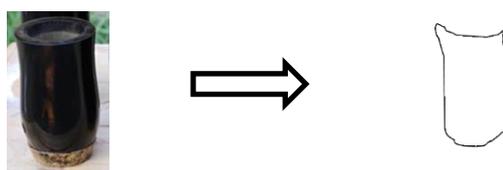
3.3) ส่วนคันทวนซออู้สามสาย ส่วนคันทวนของซออู้สามสายมีลักษณะคล้ายกับคันทวนซออู้ จะเห็นว่ามีส่วนของลูกแก้วคันทวนเป็นระยะในบริเวณของทวนบน เช่นเดียวกัน มีลักษณะเป็นเส้นตรงตั้งยาวลงมาให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง สง่า รุ่งเรือง สมดุล พุ่งขึ้นหนักแน่น เป็นสัญลักษณ์ความซื่อตรง บรรจบกับลูกแก้วที่เป็นเส้นโค้ง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว อ่อนโยนเมื่อถอดแบบออกมา ได้เส้นดังนี้

ภาพที่ 9 ถอดแบบลายเส้นส่วนคันทวนซออู้สามสาย
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

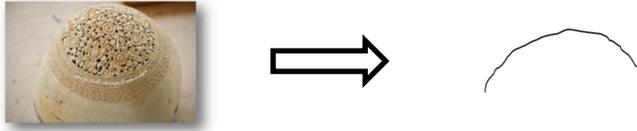
4) ส่วนกระบอก/กะโหลกซอ

4.1) ส่วนกระบอกซอดัง ถอดแบบลายเส้นส่วนกระบอกซอดังเป็นเส้นโค้งแบบคลื่น ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ ลื่นไหล ต่อเนื่อง สุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล ด้านปากกระบอกเป็นเส้นโค้งจุกกันเป็นวงกลม เป็นได้ทั้งเส้นโค้งขึ้น เส้นที่โค้งเป็นหลังเต่า คล้ายคันธนูให้ความรู้สึกแข็งแรง เชื่อมั่น เคลื่อนไหว และโค้งลง เส้นที่เป็นท้องกระเพาะ คล้ายเชือกหย่อน ให้ความรู้สึกอ่อนโยน เคลื่อนไหวไม่แข็งแรงเมื่อถอดแบบออกมา ได้เส้นดังนี้

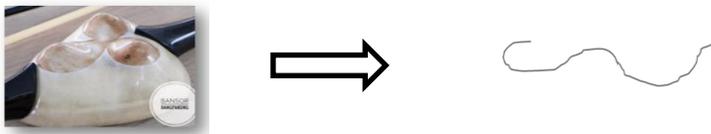
ภาพที่ 10 ถอดแบบลายเส้นส่วนกระบอกซอดัง
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

4.2) ส่วนกะโหลกซออุ๋ ลายเส้นส่วนกะโหลกซออุ๋ เป็นเส้นโค้งให้ความรู้สึกอ่อนช้อย เคลื่อนไหว การแกะลวดลายประกอบเป็นเส้นโค้งเล็ก ๆ น้อยต่อเนื่องกันไป เมื่อถอดแบบออกมา ได้เส้นดังนี้

ภาพที่ 11 ถอดแบบลายเส้นส่วนกะโหลกซออุ๋
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

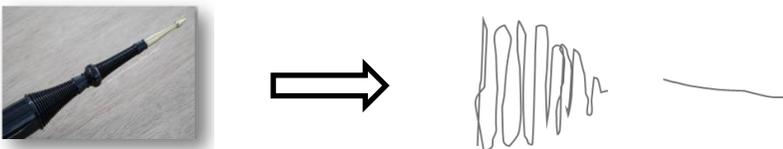
4.3) ส่วนกะโหลกซอสามสาย ลายเส้นส่วนกะโหลกซอสามสาย จะมีลักษณะที่เป็นส่วนนูนขึ้นมา เกิดเส้นโค้งแบบคลื่น ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ ลื่นไหล ต่อเนื่อง สุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล เมื่อถอดแบบออกมา ได้เส้นดังนี้

ภาพที่ 12 ถอดแบบลายเส้นส่วนกะโหลกซอสามสาย
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

5) ส่วนเท้าซอ (มีเฉพาะซอสามสาย)

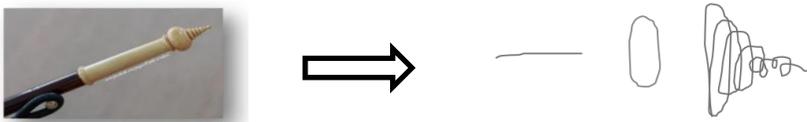
ลายเส้นส่วนเท้าของซอสามสายเป็นลักษณะเส้นโค้งกันหอยไล่ระดับจากใหญ่ลงไปหาเล็ก มีระยะห่างเท่า ๆ กัน ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว คลื่นคลาย ตรงปลายเท้าซอ บริเวณที่เป็นทองเหลืองเป็นเส้นโค้งแบบคลื่นความรู้สึก เคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ ลื่นไหล ต่อเนื่อง สุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล ส่วนลายแหลมมีลักษณะเป็นเส้นเฉียงลงไปจบกัน เป็นปลายแหลม ให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง สง่า รุ่งเรือง สมดุล พุ่งขึ้นหนักแน่น เป็นสัญลักษณ์ความซื่อตรงเมื่อถอดแบบออกมา ได้เส้นดังนี้

ภาพที่ 13 ถอดแบบลายเส้นส่วนเท้าของซอสามสาย
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

6) ส่วนคันชัก

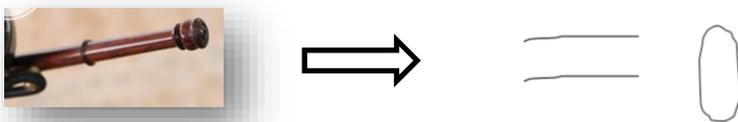
6.1) ส่วนคันชักซอด้วง ลายเส้นส่วนคันชักซอด้วง มีลักษณะคล้ายกับลูกบิดเพื่อรูปทรงที่สอดรับกัน ประกอบด้วยเส้นแบบเดียวกันกับลูกบิดซอด้วง คือเป็นทั้งเส้นตรงและเส้นโค้ง บริเวณก้านลูกบิดเป็นเส้นดิ่ง คือ เส้นตรงที่ตั้งฉากกับพื้นระดับให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง สง่า รุ่งเรือง สมดุล พุ่งขึ้นหนักแน่นเป็นสัญลักษณ์ความซื่อตรง ส่วนที่เรียกว่าลูกแก้วมีลักษณะเป็นเส้นโค้งให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว อ่อนโยน ส่วนปลายของลูกบิดมีลักษณะเส้นโค้งก้นหอยขึ้นไปจนถึงปลายลูกบิดเรียงไล่ระดับกันไปจนถึงบนสุดเห็นพลังความเคลื่อนไหวและอ่อนโยนเมื่อถอดแบบออกมาได้เส้นดังนี้

ภาพที่ 14 ถอดแบบลายเส้นส่วนคันชักซอด้วง

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

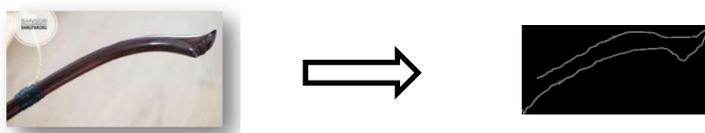
6.2) ส่วนคันชักซออู้ ลายเส้นส่วนคันชักซออู้ มีลักษณะคล้ายลูกบิดซออู้ ลักษณะเป็นเส้นตรงเป็นทั้งเส้นตรงและเส้นโค้ง บริเวณก้านลูกบิดเป็นเส้นดิ่ง คือ เส้นตรงที่ตั้งฉากกับพื้นระดับให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง สง่า รุ่งเรือง สมดุล พุ่งขึ้นหนักแน่นเป็นสัญลักษณ์ความซื่อตรง มาบรรจบกับส่วนที่เรียกว่าลูกแก้วมีลักษณะเป็นเส้นโค้งให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว อ่อนโยน ด้านบนของปลายลูกบิดเป็นเส้นลักษณะโค้งให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว อ่อนโยนเมื่อถอดแบบออกมา ได้เส้นดังนี้

ภาพที่ 15 ถอดแบบลายเส้นส่วนคันชักซออู้

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

6.3) ส่วนคันชักซอสามสาย ส่วนคันชักซอสามสาย เป็นเส้นโค้งแบบคลื่น โดยเฉพาะส่วนปลายคันชักความรู้สึก เคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ ลื่นไหล ต่อเนื่อง สุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวลเมื่อถอดแบบออกมา ได้เส้นดังนี้

ภาพที่ 16 ถอดแบบลายเส้นส่วนคันชักซอสามสาย

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

2. การใช้ทิศทางลายเส้นเพื่อกำหนดเสียงหลักของทำนอง

จากการถอดแบบลายเส้นจากส่วนต่าง ๆ ของซอทั้งสามชนิด พบว่า เส้นที่เกิดขึ้นมีทั้งให้อารมณ์ที่เข้มข้น มั่นคง และเคลื่อนไหว นุ่มนวล อ่อนโยน ซึ่งเป็นลักษณะที่สอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึกที่ได้จากการฟังเพลง ไม่ว่าจะเป็นเพลงไทย เพลงสากลหรือเพลงประเภทใด อีกทั้งทิศทางของเส้นต่าง ๆ ที่ปรากฏ ผู้สร้างสรรค์มองเห็นการเคลื่อนไหวของทำนอง ดังนั้นผู้สร้างสรรค์จึงนำลายเส้นเหล่านี้ซึ่งเป็นศาสตร์ด้านศิลปะมาบูรณาการเข้ากับศาสตร์ทางด้านดนตรี ทั้งนี้ก็เพราะศิลปะย่อมส่องทางซึ่งกันและกัน

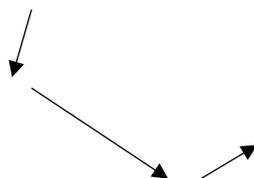
ผู้สร้างสรรค์ใช้ลายเส้นจากการถอดแบบและการจินตนาการของผู้สร้างสรรค์เปรียบเทียบทิศทางของลายเส้นที่เกิดจากซอทั้งสามชนิดกับทิศทางของเสียง นำมากำหนดตารางเพื่อกำหนดเสียงหลักเป็นโครงสร้างของทำนองเพลง ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 1 ลายเส้นส่วนโน้ตซอด้วง

ลิ																				
ชี																				
พิ																				
ม																				
ริ																				
ดี																				
ท																				
ล																				
ช																				
พ																				
ม																				
ร																				
ด																				
ทุ																				
ล																				
ช																				

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

จากตารางที่ 1 ลายเส้นส่วนโน้ตซอด้วง กำหนดเสียงหลักได้ 4 เสียง คือ ม ริ ล ดี มีทิศทางจากเสียงสูงลงมาเสียงต่ำและวนกลับขึ้นไป ดังนี้

ภาพที่ 17 ทิศทางของลายเส้นที่เกิดจากซอทั้งสามชนิดกับทิศทางของเสียง

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์

3. สร้างสรรค์ทำนองเพลง

จากกระบวนการที่ 2 ผู้สร้างสรรค์นำส่วนต่าง ๆ ของซอทั้งสามชนิด โดยเลือกมาทั้งสิ้น 20 ลายเส้น มากำหนดเสียงหลักเพื่อเป็นโครงสร้างของทำนอง โดยแต่ละลายเส้นนั้น ผู้สร้างสรรค์กำหนดให้แทนประโยคของเพลง และในแต่ละประโยค ได้เสียงหลักดังนี้

- ประโยคที่ 1 เสียงหลัก คือ ม ํ ร ํ ล ํ
- ประโยคที่ 2 เสียงหลัก คือ ฟ ม ล ร ซ
- ประโยคที่ 3 เสียงหลัก คือ ร ํ
- ประโยคที่ 4 เสียงหลัก คือ ซ ฟ ม ร ด
- ประโยคที่ 5 เสียงหลัก คือ ฟ ม ล ร ซ
- ประโยคที่ 6 เสียงหลัก คือ ท
- ประโยคที่ 7 เสียงหลัก คือ ซ ฟ ม ร ด
- ประโยคที่ 8 เสียงหลัก คือ ม
- ประโยคที่ 9 เสียงหลัก คือ ร ํ ด ํ ท ล
- ประโยคที่ 10 เสียงหลัก คือ ร ํ ด ํ ท ล ซ
- ประโยคที่ 11 เสียงหลัก คือ ล ํ
- ประโยคที่ 12 เสียงหลัก คือ ซ ํ ฟ ม ร ด
- ประโยคที่ 13 เสียงหลัก คือ ม
- ประโยคที่ 14 เสียงหลัก คือ ร ํ ด ํ ท ล
- ประโยคที่ 15 เสียงหลัก คือ ร ํ ด ํ ท ล ซ
- ประโยคที่ 16 เสียงหลัก คือ ล ํ ซ ํ ฟ ม ร ด ท
- ประโยคที่ 17 เสียงหลัก คือ ท ล ซ ฟ ม ร ด
- ประโยคที่ 18 เสียงหลัก คือ ท ล ซ ฟ ม ร ด
- ประโยคที่ 19 เสียงหลัก คือ ม ํ ด ํ ล
- ประโยคที่ 20 เสียงหลัก คือ ร ม ฟ
- ประโยคที่ 21 เสียงหลัก คือ ล ซ ฟ
- ประโยคที่ 22 เสียงหลัก คือ ล ซ ฟ ม ร ด
- ประโยคที่ 23 เสียงหลัก คือ ท ล ซ ฟ
- ประโยคที่ 24 เสียงหลัก คือ ท
- ประโยคที่ 25 เสียงหลัก คือ ร ํ ด ํ ท ล
- ประโยคที่ 26 เสียงหลัก คือ ร ํ ด ํ ท ล ซ
- ประโยคที่ 27 เสียงหลัก คือ ล
- ประโยคที่ 28 เสียงหลัก คือ ซ ฟ ม ร ด
- ประโยคที่ 29 เสียงหลัก คือ ด ร ม ฟ

ผลงานสร้างสรรค์ชุด เส้นสายลายขอ

ผู้สร้างสรรค์นำเสนอเสียงหลักที่ได้มาสร้างสรรค์เป็นทำนองเพลงตามจินตนาการ ดังนี้

ประโยคที่ 1 (มี ร ี ล ดั)

----	--- มี	----	--- ี	----	--- ดั	----	--- ล
------	--------	------	-------	------	--------	------	-------

ประโยคที่ 2 (พ ม ล ร ช)

----	----	--- ม	--- ช	----	- ล - ช	- ม - ร	- พ - ม
------	------	-------	-------	------	---------	---------	---------

ประโยคที่ 3 (รี ดั)

----	----	- ช - ช	- ล - ดั	----	- ี - ดั	มี ร ี ดั ี	มี ช - มี
------	------	---------	----------	------	----------	-------------	-----------

ประโยคที่ 4 (ช พ ม ร ด)

----	ช ร ม ช	-- ล ช	- พ - ม	-- ล ช	- ม - ร	- ล ช ม	- ร - ด
------	---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------

ประโยคที่ 5 (พ ม ล ร ช)

----	- ร - ม	----	- พ - ช	-- ล ท	-- ช ล	-- พ ช	-- ม พ
------	---------	------	---------	--------	--------	--------	--------

ประโยคที่ 6 (ท)

----	ม พ ช ท	-- ล ช	ท ล ช พ	-- ม พ	ช พ ม ร	-- ร ม	พ ม ร ด
------	---------	--------	---------	--------	---------	--------	---------

ประโยคที่ 7 (ช พ ม ร ด)

--- ช	--- ม	-- ร ม	ช ล ท ดั	-- ช ดั	ท ล ช พ	-- ม ช	พ ม ร ด
-------	-------	--------	----------	---------	---------	--------	---------

ประโยคที่ 8 (ม)

-- ม ม	-- ม ม	- ช ม	ร ด ร ด	-- ด ด	-- ด ด	-- ช ด	ร ม ร ม
--------	--------	-------	---------	--------	--------	--------	---------

ประโยคที่ 9 (รี ดั ท ล)

----	--- ี	----	--- ดั	----	--- ท	----	--- ล
------	-------	------	--------	------	-------	------	-------

ประโยคที่ 10 (รี ดั ท ล ช)

----	--- ี	----	--- ดั	----	--- ท	--- ล	--- ช
------	-------	------	--------	------	-------	-------	-------

ประโยคที่ 11 (ลิ)

ด ด ด ด	- ล - ล	ช ช ช ช	- ล - ล	ด ด ด ด	- ล - ล	ช ช ช ช	- พ - พ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ประโยคที่ 12 (ช พ ม ร ด)

----	ช พ ม ร	-- ด ร	- ม - พ	-- ช ล	- ช - พ	ม ร ด ร	ด ม - ร
------	---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------

ประโยคที่ 13 (ม)

-- ร ร	-- ร ร	-- ม ร	ด ร ม พ	-- พ พ	-- พ พ	-- ด พ	ช ล ช ล
--------	--------	--------	---------	--------	--------	--------	---------

ประโยคที่ 14 (รี ดั ท ล)

----	--- ี	----	--- ดั	----	--- ท	----	--- ล
------	-------	------	--------	------	-------	------	-------

ประโยคที่ 15 (รี ดั ท ล ช)

----	--- ี	----	--- ดั	----	--- ท	--- ล	--- ช
------	-------	------	--------	------	-------	-------	-------

ประโยคที่ 16 (ลํ ํ ฟ ม ร ด ท)

----	--- ลํ	--- ํ	--- ฟ	--- ม	--- ร	--- ด	--- ท
------	--------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

ประโยคที่ 17 (ท ล ช ฟ ม ร ด)

----	--- ท	--- ล	--- ช	--- ฟ	--- ม	--- ร	--- ด
------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

ประโยคที่ 18 (ท ล ช ฟ ม ร ด)

- ด ร ด	- ร ม ร	- ม ฟ ม	- ฟ ช ฟ	-- ท ล	ช ฟ ม ร	-- ล ช	ฟ ม ร ด
---------	---------	---------	---------	--------	---------	--------	---------

ประโยคที่ 19 (มํ ดํ ล)

-- มํ มํ	-- รํ รํ	-- ดํ ดํ	-- ล ล	-- ช ช	-- ล ล	-- ดํ ดํ	-- รํ รํ
----------	----------	----------	--------	--------	--------	----------	----------

ประโยคที่ 20 (ร ม ฟ)

- ดํ รํ มํ	- ล ดํ รํ	- ช ล ดํ	- ฟ ช ล	- รํ ดํ ล	- ดํ ล ช	- ล ช ฟ	- ช ฟ ร
------------	-----------	----------	---------	-----------	----------	---------	---------

ประโยคที่ 21 (ล ช ฟ)

-- ล ล	-- ช ช	-- ฟ ฟ	-- ร ร	-- ช ช	-- ฟ ฟ	-- ร ร	-- ด ด
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

ประโยคที่ 22 (ล ช ฟ ม ร ด)

----	----	--- ลํ	--- ํ	--- ฟ	--- ม	--- ร	--- ด
------	------	--------	-------	-------	-------	-------	-------

ประโยคที่ 23 ท ล ช ฟ

----	--- ท	----	--- ล	----	--- ช	----	--- ฟ
------	-------	------	-------	------	-------	------	-------

ประโยคที่ 24 (ท)

----	ม ฟ ช ท	-- ล ช	ท ล ช ฟ	-- ม ฟ	ช ฟ ม ร	-- ร ม	ฟ ม ร ด
------	---------	--------	---------	--------	---------	--------	---------

ประโยคที่ 25 (รํ ดํ ท ล)

----	--- รํ	----	--- ดํ	----	--- ท	----	--- ล
------	--------	------	--------	------	-------	------	-------

ประโยคที่ 26 (รํ ดํ ท ล ช)

----	--- รํ	----	--- ดํ	----	--- ท	--- ล	--- ช
------	--------	------	--------	------	-------	-------	-------

ประโยคที่ 27 (ล)

----	- ฟ ช ล	----	- รํ ดํ ล	----	- ดํ ล ช	----	- ล ช ฟ
------	---------	------	-----------	------	----------	------	---------

ประโยคที่ 28 (ช ฟ ม ร ด)

-- ช ช	-- ฟ ฟ	-- ม ม	-- ฟ ฟ	-- ด ด	-- ฟ ฟ	-- ม ม	-- ร ร
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

ประโยคที่ 29 (ด ร ม ฟ)

- ด - ร	- ม - ฟ	- ด - ฟ	- ช - ล	- ดํ - รํ	- ดํ - ล	--- ช	--- ฟ
---------	---------	---------	---------	-----------	----------	-------	-------

อภิปรายผล

ผู้สร้างสรรค์สร้างสรรค์ผลงานโดยสอดคล้องกับทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทยของ พิชิต ชัยเสรี (2557, น. 4) คือ “บุกไพรเบิกทาง” สร้างสรรค์บทเพลงชิ้นใหม่ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ประหนึ่งนักผจญภัยที่บุกป่าฝ่าดงเพื่อหาทางออกจากไพรพฤษ์ที่ปิดล้อมอยู่ เช่น เพลงสรภัญญะ ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ หน้าทับ

เบญจคีรี ของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) หรือระบำปรัตน์ ของกรมดนตรี ตราโมท โดยเป็นการสร้างสรรค์ผลงานในมิติใหม่ผ่านกระบวนการวิจัยผนวกกับการใช้จินตนาการ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานให้ออกมาให้จงได้ และยังไม่พบการสร้างสรรค์เพลงไทยในลักษณะนี้มาก่อน สอดคล้องกับทฤษฎีของ Torrance (1964, p.47) ที่กล่าวว่า ผลงานของความคิดสร้างสรรค์ของคนนั้นไม่จำเป็นต้องสูงสุด แต่อาจเป็นขั้นหนึ่งขั้นใด ดังนี้ ขั้นที่ 1 แสดงออกอย่างอิสระในด้านการคิดริเริ่ม ขั้นที่ 2 งานที่ได้ผลิตขึ้นนี้ ต้องอาศัยทักษะบางอย่าง ขั้นที่ 3 การประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ที่ไม่ซ้ำใคร ขั้นที่ 4 เป็นการปรับปรุงงานขั้นที่ 3 ให้ดี และขั้นที่ 5 เป็นงานเกิดจากการคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมขั้นสุด ค้นพบทฤษฎีหรือหลักการใหม่ ทั้งนี้ผลงานตามที่น่าเสนอในบทความนี้เป็นโครงงานหลักที่สามารถนำไปสร้างสรรค์การประสานทำนองให้เกิดเป็นทำนองตามจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ได้โดยอิสระและเปิดโอกาสให้เกิดงานสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ได้ไม่จำกัด

ข้อเสนอแนะ

ในการสร้างสรรค์ผลงานนี้มีแง่มุมที่น่าจะศึกษาเพิ่มเติม กล่าวคือ การบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ เพื่อให้เกิดผลงานสร้างสรรค์ในรูปแบบใหม่ ๆ หรือศึกษาวิจัยเพื่อสร้างสรรค์งานเพลงร่วมสมัย หรือดนตรีชนิดอื่น ๆ ในแง่ของความชื่นชมและความประทับใจกับผลงานทางดนตรีนั้นเป็นเรื่องปัจเจกบุคคล จึงไม่สามารถจะไปคาดคั้นหรือบังคับให้ชื่นชอบหรือชื่นชมตามความคิดของผู้ประพันธ์ได้ แต่ถ้าหากความสะเทือนอารมณ์เกิดขึ้น ก็ถือว่างานนั้นได้สำแดงสุนทรีย์ให้ปรากฏแล้ว ผู้ประพันธ์ควรเล็งเห็นถึงคุณค่าของการพัฒนาทางความคิดและการพัฒนาทางวิชาการเพื่อให้ได้เป็นแนวทางแก่ผู้ที่สนใจต่อไป

รายการอ้างอิง

- เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2542). **สังคตินิยมว่าด้วยดนตรีไทย (ฉบับปรับปรุง)** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ธนิต อยุธยา. (2523). **เครื่องดนตรีไทย พร้อมด้วยตำนานการผสมวงมโหรี ปี่พาทย์ และเครื่องสาย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- บุษยา ชิตท้วม. (2561). **ทฤษฎีดุริยางค์ไทย : องค์ประกอบเพลงไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ชัยเสรี. (2557). **การประพันธ์เพลงไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกรี เจริญสุข. (2532). **จะฟังดนตรีอย่างไรให้ไพเราะ**. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- Torrance. (1964). **Education and the creative potential**. Minneapolis: The Lund Press.